

โครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙
(โครงการต่อเนื่องจากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๕๘)

หลักการและเหตุผล

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินโครงการจัดทำแปลงเรียนรู้ควบคู่การผลิตเพื่อเลี้ยงชีพและในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้ปรับเปลี่ยนชื่อเป็นโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดสร้างแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรและประชาชนได้เข้ามาเรียนรู้และเพิ่มทักษะอาชีพเกษตรกรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในลักษณะนำทำน้าพา (learning by doing) โดยเปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมโครงการได้เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมนับแต่การกำหนดหลักสูตร จัดทำแผนการเรียนรู้ตามความต้องการได้ด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง ในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรผ่านกระบวนการกลุ่มและฝึกปฏิบัติผ่านกิจกรรมสาธิตในศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน

การดำเนินงานที่ผ่านมาศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ได้ดำเนินกิจกรรมเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เข้าร่วมโครงการฯ ไปแล้วมากกว่าจำนวน ๑๕๐,๐๐๐ ราย โดยจากการศึกษาพบว่าผลกระทบจากการดำเนินโครงการฯ ทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถลดหนี้สินลง มีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ลดการพึ่งพาปัจจัยภายนอกมีการสร้างรายได้หลักและรายได้เสริมให้กับครัวเรือน รวมทั้งยังช่วยสนับสนุนฟื้นฟู ภูมิปัญญาท้องถิ่นสร้างความสามัคคีในชุมชนครอบครัวมีความสุขเพิ่มขึ้น ชุมชนมีความสุขอีกด้วย (ผลการศึกษาโดยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปี พ.ศ. ๒๕๕๖)

ปัจจุบันกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ยังคงกำหนดนโยบายสำคัญในการพัฒนาภาคการเกษตรตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และปรับรูปแบบการดำเนินโครงการ โดยเน้นการขยายผลแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตร เสริมสร้างความรู้ให้กับเกษตรกรในลักษณะชุมชน จึงเห็นควรขยายผลการดำเนินโครงการฯ อย่างต่อเนื่องในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

วัตถุประสงค์

เพื่อเสริมสร้างความรู้ในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรและฝึกปฏิบัติผ่านกิจกรรมสาธิตแบบมีส่วนร่วมให้ผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีความรู้ในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้

พื้นที่ดำเนินการและกลุ่มเป้าหมาย

พื้นที่ดำเนินการ : ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ ๑๑๐ แห่ง ทั่วประเทศ

กลุ่มเป้าหมาย : เกษตรกรและประชาชนที่ต้องการประกอบอาชีพเกษตรกรรม จำนวน ๓,๓๐๐ ราย

ผลลัพธ์และผลกระทบของโครงการ

๑) ผลผลิต (Output) ผู้เข้าร่วมโครงการฯ ๓,๓๐๐ ราย ได้รับการเสริมสร้างความรู้ในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตร ตามแนวทฤษฎีใหม่ และฝึกปฏิบัติผ่านกิจกรรมและการสาธิตแบบมีส่วนร่วม จากศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน

ตัวชี้วัด จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการที่ได้รับการเสริมสร้างความรู้ในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรและฝึกปฏิบัติผ่านกิจกรรมสาธิตแบบมีส่วนร่วม จากศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน

๒) ผลลัพธ์ (Outcome) ผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปฏิบัติใช้ในการดำเนินชีวิตและการทำการเกษตรได้

ตัวชี้วัด ร้อยละ ๘๕ ของจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการฯ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติใช้ได้ โดยมีวิธีการคำนวณ ดังนี้

$$\frac{\text{จำนวนผู้ที่เข้าร่วมโครงการฯ ที่สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติใช้ได้} \times ๑๐๐}{\text{จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการฯ ที่สำรวจตามหลักสถิติ}}$$

ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ (ตุลาคม ๒๕๕๘-กันยายน ๒๕๕๙)

สถานที่ตั้งโครงการ

ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน (ศูนย์หลัก) ที่เข้าร่วมโครงการฯ ใน ๗๖ จังหวัดทั่วประเทศ

ขอบเขตและวิธีการดำเนินงาน

๑) การคัดเลือกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน

ให้เกษตรและสหกรณ์จังหวัดประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ทำการคัดเลือกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตามแนวทางที่กำหนด เพื่อใช้เป็นสถานที่สำหรับฝึกอบรมและฝึกปฏิบัติ การดำเนินกิจกรรมสาธิตให้กับผู้เข้าร่วมโครงการ รวม ๑๑๐ ศูนย์ทั่วประเทศ

๒) การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการฯ

เกษตรและสหกรณ์จังหวัดเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกเกษตรกรตามแนวทางที่กำหนดและยังไม่เคยเข้าร่วมโครงการฯ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ (เนื่องจากเป็นปีที่ได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบแนวทางการดำเนินงานและมีการจัดทำข้อมูลที่สามารถตรวจสอบได้) ให้เข้ารับการอบรม และให้กำหนดเป้าหมายเกษตรกร ในการจัดฝึกอบรมแต่ละแห่งละ ๓๐ ราย

งบเงินรายจ่ายอื่น : เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน มีรายละเอียดค่าใช้จ่าย ดังนี้

หมายเหตุ : ทุกรายการในข้อ ๑ สามารถถัวจ่ายได้ ยกเว้นข้อ ๑.๖ ค่าพัฒนาปรับปรุงแปลง/สาธารณูปโภค หากไม่มีการใช้จะต้องส่งคืนกองคลัง สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ผู้เข้าร่วมโครงการฯ ได้รับการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติ สามารถดำเนินกิจกรรมการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงได้ตามลำดับขั้น
๒. ผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีทักษะในการดำเนินกิจกรรมร่วมกับสมาชิกและชุมชน ซึ่งสามารถนำไปพัฒนาการดำเนินกิจกรรมร่วมกับสมาชิกและชุมชนของตนเองได้ต่อไป
๓. ทำให้เกษตรกรได้รับความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นตามภูมินิเวศและภูมิสังคมเกิดความภูมิใจในอาชีพรักและหวงแหนในถิ่นฐานของตนเอง
๔. สร้างโอกาสในการพัฒนาความร่วมมือและสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน
๕. มีแหล่งเรียนรู้และศึกษาดูงานในชุมชนที่มีศักยภาพ และสามารถแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกรในชุมชนได้

แนวทางการดำเนินงานโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๙

๑. การบูรณาการกิจกรรม/โครงการ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินงานโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ยังคงให้ความสำคัญกับการบูรณาการกิจกรรม/โครงการภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ตามกรอบแนวทางการบูรณาการที่กำหนดไว้ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ ใน ๓ ด้าน ดังนี้

๑. การบูรณาการด้านพื้นที่ โดยให้พิจารณาให้ความสำคัญในการคัดเลือกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนที่เข้าร่วมโครงการในพื้นที่เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรม/โครงการภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของหน่วยงานร่วมบูรณาการในลำดับแรก

๒. การบูรณาการด้านภารกิจ โดยพิจารณาการบูรณาการภารกิจ/กิจกรรมที่มีลักษณะเดียวกันหรือสามารถสนับสนุนซึ่งกันและกัน ของหน่วยงานร่วมบูรณาการ เช่น การให้ทุน การประชุมให้ความรู้/ศึกษาดูงาน การพัฒนาระดับหมู่บ้าน/ชุมชน การก่อสร้างและสาธารณูปโภค และการประชาสัมพันธ์จัดทำสื่อ เป็นต้น

๓. การบูรณาการด้านการมีส่วนร่วม โดยให้พิจารณาการบูรณาการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและพัฒนา การประชุมทำความเข้าใจของเจ้าหน้าที่และการติดตามผล

กลไกการบูรณาการกิจกรรม/โครงการภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้ใช้คณะกรรมการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับจังหวัด/อำเภอ หรือ ศอ.บต./ศบอ. ในกรณีที่พื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้

๒. กิจกรรมและแนวทางการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน

๒.๑ การคัดเลือกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน : ศูนย์หลัก

ให้เกษตรและสหกรณ์จังหวัดประสานงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อทำการคัดเลือกศูนย์หลัก จังหวัดละ ๑ ศูนย์ โดยเป็นศูนย์หลักที่มีศักยภาพ มีความพร้อมในการเข้าร่วมโครงการฯ และยังคงเป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้และศึกษาดูงานแก่ประชาชนโดยทั่วไป ณ ปัจจุบัน ที่เคยเข้าร่วมโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์นับแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๘ - พ.ศ. ๒๕๕๘ หรือศูนย์เรียนรู้ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อเข้าร่วมโครงการฯ เป็นลำดับแรก โดยขอให้เจ้าของศูนย์ (พื้นที่) / ผู้มีอำนาจ ลงนามในแบบฟอร์มให้ความยินยอมใช้พื้นที่ศูนย์เพื่อดำเนินกิจกรรมตามแนวทางที่สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดตามแบบที่ ๖ และให้เกษตรและสหกรณ์จังหวัดแจ้งรายชื่อศูนย์หลักที่ได้รับการคัดเลือกให้สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทราบเพื่อนำเสนอผู้บริหารพิจารณาอนุมัติ

สำหรับจังหวัดที่ต้องการเปลี่ยนพื้นที่ดำเนินการ นอกเหนือจากแนวทางที่กำหนดขอให้เกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิจารณาความพร้อมของพื้นที่ใหม่ และความสามารถในการดำเนินงานตามแนวทางที่สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดไว้ โดยขอให้ชี้แจงเหตุผลความจำเป็นในการใช้พื้นที่ดังกล่าวในการดำเนินกิจกรรมโครงการพร้อมแสดงรูปภาพด้านสถานที่ เพื่อขอความเห็นชอบปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นกรณีไป

๒.๒ การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ

ให้เกษตรกรและสหกรณ์จังหวัดประสานงานร่วมกับศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน และศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ คัดเลือกเกษตรกรเข้ารับการฝึกอบรมจำนวน ๓๐ รายต่อศูนย์ โดยขอให้พิจารณาให้ความสำคัญกับผู้ที่เคยผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านหรือเกษตรกรที่อยู่ในพื้นที่บูรณาการโครงการภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของจังหวัดหรือเกษตรกรลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจนหรือเกษตรกรที่มาเข้ารับการฝึกอบรมเป็นหมู่บ้านหรือชุมชน หรือเกษตรกรผู้ยากจน (ที่ขึ้นบัญชีไว้กับกรมส่งเสริมการเกษตร) ให้เข้าร่วมโครงการฯ เป็นลำดับแรก ทั้งนี้จะต้องไม่เป็นเกษตรกรที่เคยเข้ารับการฝึกอบรมในศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นับแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ มาก่อน (เนื่องจากเป็นปีที่ได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบแนวทางการดำเนินงานและมีการจัดทำข้อมูลที่สามารถตรวจสอบได้)

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสามารถตรวจสอบความซ้ำซ้อนของเกษตรกรที่เข้ารับการฝึกอบรมในระบบฐานข้อมูลของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนก่อนทำการฝึกอบรม

๒. การเสริม/สร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกรในศูนย์หลัก

๑) จัดทำแผนการฝึกอบรมและการฝึกปฏิบัติผ่านกิจกรรมและการสาธิต เพื่อเสริมสร้างความรู้ให้กับเกษตรกร

ให้เกษตรกรและสหกรณ์จังหวัดประสานงานร่วมกับผู้บริหาร/เจ้าของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน หน่วยงานร่วมบูรณาการในพื้นที่และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ จัดเวทีเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจการดำเนินโครงการฯ ตลอดจนร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา ศักยภาพและความต้องการของกลุ่มเกษตรกรในเบื้องต้น เพื่อกำหนดแผนการฝึกอบรมในการเสริมสร้างความรู้ให้กับเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ โดยเน้นการสร้างความรู้เข้าใจในการดำเนินกิจกรรมการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงทั้งในขั้นการพึ่งพาตนเองและขั้นก้าวหน้า การวิเคราะห์ความต้องการ ปัญหา สภาพแวดล้อม ทุน การตลาด การพัฒนาบุคลากร การจัดทำแผนการดำเนินงานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงตามความต้องการของเกษตรกรในด้านการผลิต การตลาด การพัฒนาบุคลากรและแผนอื่นๆ ที่สนับสนุนการสร้างความรู้ในการพัฒนาการเกษตรให้กับเกษตรกรหรือชุมชน ทั้งนี้ แผนการฝึกอบรมดังกล่าวอย่างน้อยจะต้องเป็นการเสริมสร้างความรู้ในประเด็น ดังนี้

(๑) การเสริมสร้างความรู้ในการปรับแนวคิดในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเข้มข้น ไม่น้อยกว่า ๖ ชั่วโมง เพื่อให้เกษตรกรเกิดความตระหนักและมีความเข้าใจถึงความสำคัญของการพัฒนาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงเป็นลำดับขั้น มีความเข้าใจในหลักการ สามารถประยุกต์ใช้วิเคราะห์ ยกตัวอย่างและกำหนดรูปแบบการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพที่สอดคล้องเป็นไปตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคล ครัวเรือนและชุมชนของตนได้ ตามลำดับ

(๒) การเสริมสร้างความรู้เพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมอย่างมีส่วนร่วม เช่นการให้ความรู้เกี่ยวกับการรวมพลังกลุ่มในรูปแบบต่างๆ เพื่อสร้างประโยชน์และดำเนินกิจกรรมร่วมกัน ความรู้ในการจัดทำประชาคม การจัดทำแผนการดำเนินกิจกรรมกลุ่มหรือการจัดทำแผนชุมชนอย่างมีส่วนร่วม เป็นต้น เพื่อให้เกษตรกรเกิดความเข้าใจในกระบวนการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม มีความสามารถในการกำหนดแผนและกิจกรรมอย่างมีส่วนร่วมด้วยการวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการ และร่วมกันกำหนดวิธีแก้ไขปัญหาวางแผนป้องกันและกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนากลุ่ม/ชุมชนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นโดยใช้ ภูมิปัญญาและทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน

(๓) การเสริมสร้างความรู้เพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมการเกษตรตามความต้องการของเกษตรกร เช่น การให้ความรู้ในด้านการผลิตพืช ปศุสัตว์ ประมง การเสริมสร้างความรู้ในการประกอบกิจกรรมเสริมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร การตลาด การประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

(๔) การจัดทำแผนการฝึกปฏิบัติผ่านกิจกรรมและการสาธิต เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรมและการสาธิตตามความต้องการของเกษตรกร

ให้เกษตรกรและสหกรณ์จังหวัดพิจารณาอนุมัติแผนการฝึกอบรมและการฝึกปฏิบัติผ่านกิจกรรมและการสาธิตของเกษตรกร ตามความต้องการของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๒) การฝึกอบรมให้ความรู้กับเกษตรกร

ให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเป็นผู้จัดหรืออำนวยการให้มีการจัดฝึกอบรมเสริมสร้างความรู้ให้กับเกษตรกรตามแผนที่กำหนดร่วมกับศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน (ศูนย์หลัก) และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

๓) การฝึกปฏิบัติผ่านกิจกรรมและการสาธิต

ให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเป็นผู้จัดหรืออำนวยการให้มีการจัดกิจกรรมและการสาธิตให้กับเกษตรกรตามแผนความต้องการของเกษตรกรที่กำหนดไว้ โดยเป็นกิจกรรมสาธิตเพื่อสนับสนุนแผนการดำเนินงานด้านการผลิต การตลาด การประชาสัมพันธ์ การพัฒนาบุคลากร หรือแผนอื่น ๆ ตามที่เกษตรกรและสหกรณ์จังหวัดได้อนุมัติแล้ว โดยสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเป็นผู้เบิกจ่ายงบประมาณสนับสนุนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับค่าตอบแทน ค่าใช้สอย วัสดุและอุปกรณ์ในการดำเนินกิจกรรมสาธิตตามระเบียบที่ทางราชการกำหนด

ตัวอย่างกิจกรรมและการสาธิตเพื่อสนับสนุนแผนการพัฒนาด้านการผลิต เช่น การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การแปรรูป การร่วมมือกันในการจัดหา แลกเปลี่ยน แบ่งปัน พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ วัตถุดิบในการผลิต แปรรูป การร่วมมือในการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ การเก็บเกี่ยวผลิตผล การแปรรูปผลิตผล การยืดอายุผลิตผล เป็นต้น

ตัวอย่างกิจกรรมและการสาธิตเพื่อสนับสนุนแผนการพัฒนาด้านการตลาด เช่น การติดต่อประสานงานเพื่อสร้างช่องทางการตลาด การเชื่อมโยงเครือข่ายด้านการตลาด การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การร่วมกันออกจำหน่ายผลิตผลของกลุ่มและสมาชิกตามสถานที่และเทศกาลต่างๆ เป็นต้น

ตัวอย่างกิจกรรมและการสาธิตเพื่อสนับสนุนแผนการประชาสัมพันธ์ เช่น การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลและผลผลิตจากการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม เป็นต้น

ตัวอย่างกิจกรรมและการสาธิตเพื่อสนับสนุนแผนการพัฒนาบุคลากร เช่น การอบรมและศึกษาดูงานการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มที่สมาชิกให้ความสนใจ ให้สมาชิกเข้ารับการส่งเสริมเรียนรู้ในหลักสูตรต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพของเกษตรกรในด้านต่างๆ

ทั้งนี้ ในการฝึกอบรม การจัดกิจกรรมและการสาธิตให้พิจารณาจัดหาวิทยากรผู้มีความรู้ประสบการณ์ในการดำเนินงานและมีความเชี่ยวชาญที่สอดคล้องเหมาะสมกับแผนการฝึกอบรม และการจัดกิจกรรมและการสาธิตจากศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ส่วนราชการในท้องถิ่น สถาบันการศึกษาหรือภาคเอกชน ให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

๔) การพัฒนาปรับปรุงแปลงเรียนรู้

ให้ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จัดทำคำขอเพื่อการพัฒนาปรับปรุงแปลงเรียนรู้ภายในศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ตามแบบที่ ๕ โดยการพัฒนาจะต้องเป็นไปเพื่อการส่งเสริมการดำเนินกิจกรรม การฝึกปฏิบัติผ่านกิจกรรมและการสาธิตให้กับเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ เช่น ค่าใช้จ่ายในการไถพรวนดิน ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงรถไถ ค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงบำรุงดิน ค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงสระน้ำ หรือบ่อสำหรับ เลี้ยงสัตว์น้ำ ปรับปรุงโรงเรือนสำหรับเพาะเห็ด ซ่อมแซมระบบท่อส่งน้ำในแปลงเกษตรกร

เป็นต้น โดยให้เกษตรและสหกรณ์จังหวัดเป็นผู้พิจารณาอนุมัติและเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายตามระเบียบที่ทางราชการกำหนดศูนย์ละไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท (ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาปรับปรุงแปลงเรียนรู้ให้ใช้จ่ายเพื่อการปรับปรุงแปลงดิน โรงเรือนเพาะปลูก สระ บ่อ ในพื้นที่ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ที่เข้าร่วมโครงการฯ โดยให้พิจารณาถึงความสอดคล้องเป็นไปตามแผนการฝึกอบรมเกษตรกรและการสาธิต ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ไม่รวมถึงการจัดซื้อครุภัณฑ์ การก่อสร้างโรงเรือน อาคารหรือระบบน้ำขึ้นใหม่ ทั้งนี้ สามารถจัดทำป้ายชื่อศูนย์ได้ในวงเงินไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท)

๓. แผนการปฏิบัติงาน

กิจกรรม	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบหลัก
๓.๑ การคัดเลือกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อเข้าร่วมโครงการ	กันยายน ๒๕๕๘ – ตุลาคม ๒๕๕๘	สนง.กษ.จ.
๓.๒ โอนเงินผ่านทางสำนักงานเกษตรกรและสหกรณ์จังหวัดเพื่อให้งดกิจกรรมในศูนย์เรียนรู้ฯ	ตุลาคม ๒๕๕๘ – ธันวาคม ๒๕๕๘	กนท.
๓.๓ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนจัดทำแผนการฝึกอบรมเกษตรกร แผนการดำเนินกิจกรรมและการสาธิต และแผนการพัฒนาปรับปรุงแปลงเรียนรู้	ตุลาคม ๒๕๕๘ – ธันวาคม ๒๕๕๘	สนง.กษ.จ.
๓.๔ อนุมัติแผนการฝึกอบรม แผนการดำเนินกิจกรรมและการสาธิตและแผนการพัฒนาปรับปรุงแปลงเรียนรู้ โดยเกษตรและสหกรณ์จังหวัด	ตุลาคม ๒๕๕๘ – ธันวาคม ๒๕๕๘	สนง.กษ.จ.
๓.๕ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนดำเนินกิจกรรมตามแผนที่ได้รับอนุมัติ	มกราคม ๒๕๕๙ – กรกฎาคม ๒๕๕๙	สนง.กษ.จ.
๓.๖ การติดตามกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ โดยสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด	มีนาคม ๒๕๕๙ – กันยายน ๒๕๕๙	สนง.กษ.จ.
๓.๗ การติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน	ตุลาคม ๒๕๕๘ – สิงหาคม ๒๕๕๙	กนท. / สนง.กษ.จ.
๓.๘ การสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน	กันยายน ๒๕๕๙	กนท. / สนง.กษ.จ.

๔. การรายงานความก้าวหน้า การติดตามผลของการดำเนินงานและการจัดการฐานข้อมูล

๔.๑ ให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดจัดทำแบบรายงานผลการคัดเลือกเกษตรกรเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกร ในศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ตามแบบที่ ๑ แล้วส่งให้กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทราบ ภายในวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๙

๔.๒ ให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดส่งแผนการฝึกอบรม ตามแบบที่ ๒ (ก) และแผนการดำเนินกิจกรรมสาธิต ตามแบบที่ ๒ (ข) ของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนและแบบคำขอการพัฒนาปรับปรุงแปลงเรียนรู้ ตามแบบที่ ๕ ที่เกษตรและสหกรณ์จังหวัดให้ความเห็นชอบแล้วให้กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรฯ ทราบ ภายในวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๘

๔.๓ ให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดจัดทำรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการฯ ตามแบบที่ ๓ แล้วส่งให้กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรฯ ทราบ ในวันที่ ๒๗ ของทุกเดือน (เริ่มรายงานครั้งแรกในวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๘)

๔.๔ ติดตามเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรม และตรวจเยี่ยมการดำเนินงาน และจัดทำสรุปรายงานผลการดำเนินงานโครงการโดยระบุถึงปัญหาอุปสรรคพร้อมข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข ตามแบบที่ ๔ และจัดทำแบบติดตามเกษตรกร ตามแบบที่ ๖ จัดส่งให้กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรฯทราบ เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินโครงการ

๔.๕ นำเข้าข้อมูลศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนที่เข้าร่วมโครงการให้ครบถ้วน โดยข้อมูลเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการให้นำเข้าทันทีเมื่อดำเนินการคัดเลือกแล้วเสร็จเพื่อเป็นการตรวจสอบคุณสมบัติของเกษตรกรและตรวจสอบความซ้ำซ้อน ในการเข้าร่วมโครงการฯ

๕. การจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายให้กับสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จะจัดสรรงบประมาณให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด เป็นงบรายจ่ายอื่นเพื่อใช้ในกิจกรรมดังนี้

๕.๑ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเสริมสร้างความรู้ให้กับเกษตรกร สำหรับดำเนินกิจกรรมในศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ศูนย์ละ ๑๒๕,๐๐๐ บาท เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการฝึกอบรมให้ความรู้และการฝึกปฏิบัติผ่านกิจกรรมและการสาธิต ประกอบด้วย

๑) ค่าใช้จ่ายในการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เข้าร่วมโครงการตลอดระยะเวลาในการฝึกอบรมและฝึกปฏิบัติ

- ค่าวิทยากร
- ค่าอาหารว่าง
- ค่าอาหารกลางวัน
- ค่าวัสดุอุปกรณ์
- ค่าพาหนะเดินทางผู้เข้าร่วมโครงการ (เบิกจ่ายตามจริงตลอดระยะเวลาเข้าร่วมโครงการ

แต่ไม่เกิน ๕๐๐ บาท/ราย)

๒) ค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมตามแผนการผลิต

๓) ค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมตามแผนการตลาด

๔) ค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมตามแผนการประชาสัมพันธ์

๕) ค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมตามแผนการพัฒนาบุคลากร

๖) ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาปรับปรุงแปลงเรียนรู้ โดยให้เกษตรและสหกรณ์จังหวัดเป็นผู้พิจารณาและอนุมัติเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการพัฒนาปรับปรุงแปลงตามแบบคำขอเพื่อพัฒนาปรับปรุงแปลงของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ศูนย์ละไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท

ทั้งนี้ หากศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ไม่มีความประสงค์จะใช้งบประมาณของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อพัฒนาปรับปรุงแปลงเรียนรู้ในศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตามแนวทางที่กำหนดไว้ ขอให้เกษตรและสหกรณ์จังหวัดส่งคืนเงินงบประมาณดังกล่าวให้กับกองคลัง สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ด้วย

๕.๒ ค่าใช้จ่ายในการกำกับดูแล อำนวยการและติดตามความก้าวหน้าการดำเนินกิจกรรมของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ศูนย์ละ ๗,๐๐๐ บาท

๕.๓ ค่าใช้จ่ายในการติดตามผู้เข้ารับการอบรม โดยสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดจะได้รับจัดสรรงบประมาณ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการติดตามเกษตรกรที่เข้ารับการอบรมในศูนย์เรียนรู้

เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ตามจำนวนเกษตรกรที่เข้ารับการอบรมในศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน รายละเอียด ๑๐๐ บาท จำนวนไม่เกิน ๓๐ ราย/ศูนย์ เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท/ศูนย์

๖. การสนับสนุนเอกสารประกอบการฝึกอบรม

๖.๑ หนังสือองค์ความรู้และภูมิปัญญาของศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อแจกจ่ายให้เกษตรกรทั่วไปที่เข้ารับการฝึกอบรม คนละ ๑ เล่ม สำหรับใช้ในการฝึกอบรมและประกอบอาชีพเกษตรกรรมต่อไป

๖.๒ หนังสือ ๑๒๕ อาชีพ เกษตรกรรมทางเลือก เพื่อแจกจ่ายให้แก่เกษตรกรทั่วไปที่เข้ารับการฝึกอบรมคนละ ๑ เล่ม สำหรับใช้ในการฝึกอบรมและประกอบอาชีพเกษตรกรรมต่อไป

๖.๓ เอกสารคู่มือฉบับพิมพ์เพื่อมอบให้กับผู้เข้าร่วมโครงการ ในศูนย์หลัก คนละ ๑ ฉบับ ณ วันสุดท้ายของการดำเนินกิจกรรม

๖.๔ เอกสารปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อแจกจ่ายให้กับเกษตรกรทั่วไปที่เข้ารับการฝึกอบรมคนละ ๑ เล่ม

ทั้งนี้ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จะดำเนินการจัดจ้างพิมพ์เอกสารและแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุจากส่วนกลาง และให้ผู้รับจ้างจัดส่งให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดในแต่ละจังหวัด โดยกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรฯ จะแจ้งจำนวนเอกสารที่จะจัดส่งให้จังหวัดทราบด้วย ดังนั้นเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดจะต้องตรวจนับจำนวนเอกสารที่ได้รับให้ตรงกับใบส่งของ และลงลายมือชื่อรับเอกสารต่างๆ ในใบส่งของ เพื่อคืนให้แก่ผู้รับจ้างไว้เป็นหลักฐาน สำหรับเอกสารที่ได้รับดังกล่าวให้ส่งมอบให้กับศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน เพื่อแจกจ่ายให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม พร้อมทั้งให้ลงลายมือชื่อผู้รับไว้เป็นหลักฐานในการตรวจสอบของจังหวัดต่อไป

กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน
กันยายน ๒๕๕๘